

Verlag Kraanvogelweekend Duitsland

Het IJsseldal baadde in een diffuus gouden licht en de flarden grondmist boven de uiterwaarden versterkten het beeld van een arcadisch landschap." Zo zou de romantisch ingestelde auteur van een blad als *Landleven de IJssel bij Deventer* hebben kunnen omschrijven op de vroege vrijdagmorgen van 5 november. Ook de zes vogelaars die zo'n drie kwartier eerder uit Harderwijk waren vertrokken konden vanaf de A1 genieten van het fotogenieke tafereel, maar hun reisdoel lag echter een stuk verder oostelijker. We waren namelijk onderweg naar de Diepholzermoorniederung, de verzamelnaam voor een gebied met een aantal uitgestrekte natte heidevelden, een beetje vergelijkbaar met het Haaksbergerveen. Het is gesitueerd op zo'n 60 km ten noordoosten van Osnabrück en bij vogelaars al enkele decennia bekend als pleisterplaats voor tienduizenden Kraanvogels op weg naar hun overwinteringsgebied in Spanje en Portugal. Voor de Kraanvogels is deze halte interessant vanwege de vele mais die hier verbouwd wordt op de venige dalgronden. Zo rond 1 november is de meeste mais gemaaid en foerageren de kranen op de oogstresten. De ondiepe plassen in een aantal 'Mooren' zijn een veilige slaapplek voor de grote groepen Kraanvogels; onbereikbaar voor mens en predatoren. Vanaf de derde week van oktober tot half november kun je hier op een redelijke afstand van de Veluwe (230 km) genieten van grote groepen kranen op de stoppelakkers en aan het eind van de middag de luidruchtige slaapvluchten volgen van deze soort, aangevuld met duizenden ganzen richting de veenplassen.

Halverwege de morgen strekten we de benen bij de Konditorei van Brockum, een dorpje aan de zuidzijde van het kranengebied. Even later voegden de twee zussen uit Elburg zich bij de groep en overvielen 8 vogelaars het koffiehuisje waar de vriendelijke dames de 'Kranichbeobachter' van koffie en gebak voorzagen. Verdeeld over drie auto's doorkruisten we daarna het landbouwgebied oostelijk van het dorp, met in het geheugen de globale locaties van foeragerende Kraanvogels van vorige excursies.

In de buurt van het Oppenweher Moor hadden we de eerste grote groepen Kranen in de kijker. Het fraaie herfstweer bij vertrek uit Harderwijk strekte zich niet uit tot dit deel van Duitsland. Het grijze en sombere

weer dat deze herfst kenmerkte hing boven het desolate landschap met de kale maisakkers. Niet het weertype waar de fotograferende en filmende vogelaars van de groep blij van werden. Enkelen van ons zagen een groepje van 8 Patrijzen aan de rand van een akker en andere waarnemingen waren een lichte Buizerd en een vrouwtje Blauwe kiekendief. In een grote groep Kolganzen werden 2 Toendra rietganzen gespot.

Het was even zoeken naar de parkeerplaats bij de toegang tot het beschermde deel van het Oppenweher Moor. Er lopen een paar wandelroutes door het veenlandschap en aan de rand staat een forse houten uitkijktoren, een mooie plek voor de lunch en om uit te kijken over de uitgestrekte vlakte met voornamelijk pijpestrootje. Geen wonder met zoveel bemeste maisakkers rondom. De oogst aan vogels in de gegraven poel voor de hut was welgeteld 1 duttende Nijlgans. Tijdens de

Kraanvogelpaar met jong

wandeling noteerden we Torenvalk, Putters, Sijzen, enkele Graspiepers en Goudvink.

Rond een uur of vier zijn we op de Moordamm om de slaaptrek van Kraanvogels en ganzen mee te maken. De Moordamm is een kaarsrechte klinkerweg dwars door het Rhedener Geestmoor en dé plek waar een groot deel van de in de omgeving verblijvende Kranen en ganzen de nacht doorbrengen. Aan het begin van de dam staat een hoge uitkijktoren met meerdere verdiepingen en een ruime parkeerplaats met Dixies om de vele belangstellenden te saniteren. Een kraam met braadworsten ontbreekt nog. De meeste bezoekers die hier voor het eerst zijn denken dat ze met een uitkijkplekje in de toren verzekerd zijn van een goed zicht op een fly-by van de grote groepen vogels. Maar op een enkele overkomende Kraanvogel na zien we dat de grote groepen op ruime afstand van de hut en de dam invliegen. Na een uur wordt het donker en zijn de meeste vogels wel op hun slaapplekts gelangd.

Na een overvloedige maaltijd in een restaurant in Wagenfeld waar het begrip vleesminderen nog geen oppgeld heeft gemaakt en weer terug in ons appartement heeft reisgenote Frida m.b.v. Google Earth uitgezocht waar we ons de volgende morgen het beste kunnen opstellen om – hopelijk – onder de vliegroute van de vertrekkende Kraanvogels te staan. Dat blijkt de volgende morgen goed uit te pakken. Op een kilometer oostelijk van de Moordamm posteren we ons op een zandweggetje, voor de Kranen uit het zicht onder een groepje eiken. Vanaf een uur of zeven vertrekken vanaf de slaapplekts grote groepen Kraanvogels luid trompetterend en komen inderdaad zoals gehoopt laag langs en over ons heen, vergezeld van al even luidruchtige ganzen. Het gaat om duizenden vogels. Een fascinerende ervaring!

Vanaf het appartement waar we het ontbijt genuttigd hebben is het maar enkele minuten naar een ander beschermd veengebied, het Neustätter Moor. Vanaf de parkeerplaats is het een 500 meter wandelen naar een uitkijktoren en onderweg noteren we Vink, Koperwiek, Goudvink en horen we een Kleine bonte specht roepen. Vanuit de toren heeft Gert al snel een Klapetekster in zijn teleskoop, maar even snel is de vogel weer uit beeld verdwenen. Verder is er weinig gevogelte dat de aandacht trekt wat een adspirant vogelaar binnen de groep doet opmerken dat we naar niets staan te kijken. De wandelroute die we vervolgens lopen voert langs een grote kudde Diepholzer Moorschnucken, een hoornloos schapenras. Zoals alle schaapskuddes in deze contreien wordt ook deze bewaakt door een Pyrenese berghond tegen aanvallen van wolven. In het Diepholzer gebied leven 2 roedels wolven van de in totaal 35 roedels in heel Niedersachsen. Aan vogelsoorten noteren we Glanskop, Grote bonte specht, nogmaals een Klapetekster en een Fazanthaan.

Het laatste gebied van deze 2-daagse trip dat we bezoeken is de zuidzijde van de Dümmersee waar het grenst aan het Ochsenmoor, een natuurgebied voornamelijk bestaand uit extensief beheerd grasland dat aan de meerzijde begrensd wordt door broekbos. We starten een wandeling bij het buurtschap Hüde en volgen een graspad over de dijk. Op het water zien we Fuut, twee Grote zilverreigers, Tafeleenden, Wintertalingen, Kuifeenden en veel Aalscholvers. In het broekbos een groep Putters en Sijzen en Boomkruipers. Via een drassig pad door het bos komen we uit bij de verruigde graslanden van het Ochsenmoor. Enkele jaren geleden waren we hier ook met een VBW-trip en toen hadden we zicht op werkelijk duizenden ganzen die hier pleisterden. Nu zat er helemaal niets, maar de verrassing was een Rode wouw die laag boven ons over vloog. In het voorjaar moet het hier wel een dorado zijn voor vogels; het meer, de brede rietkraag, het broekbos en de graslanden vormen een biotoop voor een keur aan vogels. Via een landweggetje ging de wandeling weer terug naar het startpunt. Schrijver van dit verslag bleef wat achter bij de groep om wat foto's te maken en kreeg als afsluitende soort van de excursie een pal langs hem heen scheurende Sperwer. We kunnen terugzien op twee mooie vogeldagen, weliswaar grauw en kil maar iedereen heeft genoten van het eigenlijke doel van de trip, de duizenden pleisterende Kraanvogels. In het weekend dat wij daar verbleven zouden er op beide slaapplekts meer dan 11.000 Kranen zijn geteld. Vooral voor de de vijf deelnemers die hier voor de eerste keer waren was het een bijzondere ervaring.

De afsluitende wandeling langs het Ochsenmoor

Tekst en foto's: Roel Pannekoek

